

נזיר לז'

עניין: טעם כעיקר

נועם אלימלך פרשת נשא

'חצי זית איסור וחצי זית היתר מצטרפין',
 דהיינו שקצת עושה באמונה לפעמים *
 ולפעמים להיפך ח"ו, אז גם ההיתר נבלע
 באיסור חלילה, וזהו 'וכל משרת ענבים'.
 והנה יש צדיקים קדושי עליון אשר מצד
 עצמותם לא היו חוטאים כלל, רק
 מחמת חטא אדם הראשון על ידי זה נתפשין
 קצת באיזה נדנוד עבירה י" * וזהו 'איש
 או אשה כי יעשו מכל חטאת האדם י"ח,
 רצה לומר שיהיו בעיניהם זאת שנכשלים
 באיזה הרהור עבירה כאלו עשו עבירה
 ממש י"ט, ויהא בעיניהם כאלו מעלו בה',
 וזהו 'למעול מעל בה' * 'ואשמה הנפש

'וכף משרת ענבים', על דרך דדרשינן
 בגמרא (פסחים מג, ב; מד, ב) חד אמר
 לטעם כעיקר, וחד אמר להיתר מצטרף
 לאיסור, והיינו חצי זית היתר וחצי זית
 איסור מצטרף י" * ונראה שמר אמר חדא
 ומר אמר חדא ולא פליגי, ואחד רמז בדבריו
 הקדושים דבר אחד, והשני דבר אחר. והוא,
 'טעם' היינו הסתכלות איסור חלילה או
 איזה מחשבה והרהור רע חלילה, 'הוא
 כעיקר' עבירה גופה, וצריך לשמור עצמו
 מאד בזה כמו מהעיקר עבירה * ומר אמר
 להיתר כו', דהנה עיקר מניעת האדם
 מעבדות הבורא הוא עסק הפרנסה שקשה
 כו' כקריעת ים סוף (פסחים ק"ח, א), ורובם
 נכשלים חלילה בעסק משא ומתן, שצריך
 ליזהר מאד בזה, וכולי האי ואולי טו * וזה

חידושי הרי"ם פרשת מטות

עבדיך נשאו את ראש אנשי המלחמה אשר

בידנו ולא נפקד ממנו איש ונקרב
 את קרבן ד' וגו', אי' בגמ' לא נפקד ממנו
 איש לעבירה, אמר להם משה אם כן קרבן
 זה למה, אמרו לו אם מידי עבירה יצאנו, מידי
 הרהור לא יצאנו (שבת ס"ד). ומה ראו להמתין
 עד אז בהקרבת קרבן זה ולמה לא הקריבוהו
 מיד כשבאו מן המלחמה, וי"ל כי מתחילה
 ה' סבורים כי הרהורי עבירה אינם משום
 עבירה ואינם טעונים כפרה, אך כיון ששמעו
 מצוות הגעלת כלים, שבא להפקיע את טעם
 האיסור הספוג בדפנותיו שהרהורי עבירה
 אף שנבלע באדם ואין בו ממש חייב בטיהור
 ובהגעלה, ואם טעם כעיקר הרי ממילא מתשבה
 כמעשה והיא טעונה כפרה (יא).

רבי צדוק הכהן פוקד עקרים אות ה'

[ד] ובנימין בן יעקב הוא מארבעה שמתו
 בעטיו של נחש כמו שאמרו בשבת (נה, ב).
 דאעפ"י שלא היה להם שום חטא, מכל מקום
 לא ביערו עדיין שורש מציאות הרע מן העולם,
 שהוא עטיו של נחש שיש בכל צאצאי אדם
 הראשון. וכמו שאמרו ז"ל (ויק"ר יד, ה) על פסוק
 בעוון מלא - אפילו חסיד שבחסידים כו'. וישי
 אבי דוד גם כן מאותן ארבעה. וזהו העטיו של
 נחש שנחשב לאדם גדול כמותו לעון, מה שלא
 ביער שורש הרע, שלא יהיה לו שום תאוה
 להנאת עצמו כלל. כי שורש עטיו של נחש הוא

